

RAZELE AUROREI

ZIS'A IISUS: „EU SUNT LUMINA LUMII“.

Regele Carol IV.

(Textul pe cealaltă fața).

54
JAB...
1917 APR 3
ATVETE

E sajtótermék szállítását meg-
gedem.

Budapest, 1917. március 3-án.

kir. ügyvez.

KIRÁLYI NYOMDA
289 VI NY 1917

1917. március 20

Regele Carol IV.

În 30 decembrie 1916 puseră între ceremonii mari festive pe capul lui Carol de Habsburg Lotharingen și a prințesei Zita Bourbon de parma coroana maghiară.

Maiestatea Sa, Carol al IV-lea, e nepotul răpăsatului rege Francisc Iosif, fiul arhiducelui Otto, care muri în anul 1887. aug. 17-lea, așadară e în vârstă de 29 ani trecut. Soția sa, Zita de parma prințesă italiană, care fu născută în anul 1891. în octobrie și așa e de 25 de ani. Copiii: Otto de 4 ani, Adelheid de 3 ani, Robert de 2 ani, iar Felix de 7 luni.

Ceremonia bisericească a încoronării a decurs în biserica de încoronare din cetate (Mátyás templom). Pe piața trinităței, în față cu biserica sub cerul liber, cu coroana pe cap, în mantilă, pe înălțimea de lângă monument a depus jurământul regele Carol al IV-lea. Apoi pe colina pregătită pe piața Szt. György a dat cu sabia în cele patru părți ale lumii.

Regele și regina au venit cu Otto prințul de coroață în dec. 27-lea la Budapesta. Regele a primit la 5^{1/2} oare d. a. deputația diplomei. Pre primministru St. Tisza il alese dicta țării ca substituit de palatin, care puse cu I. Csernoch voivod primat coroana pe capul regelui.

Dieta țării oferi soților regești câte 50—50,000 de galbeni în dar, și aceștia i-au predat în 28 dec. la amiază.

În ziua încoronării, dimineața la jumătate nouă oare au plecat soții regești cu conduct strălucit, pe carele pompoasă a Mariei Terezia în biserica Mátyás, unde voevodul primat din Estergom I. Csernoch cu ajutorul a douăzecișitri de archierei au îndepălinit actul bisericesc a încoronării.

Pânăcând soții regești au petrecut cu ocaziunea încoronării în Budapesta, până atunci doliul curtei fu suspendat.

* * *

Așadară pe tronul milenar a Ungariei șade acum un domnitor nou: Carol al IV-lea. El e al cincizecișitreelea în șirul regilor maghiari și al optsprezecelea din casa Habsburgică. Pe tronul maghiar între mai mulți șede ca următorul orgonizatorului de stat și convertitorul la creștinism Stefan I., a lui Ladislau I. cel tare, a lățitorului de cultură Bela III-lea, a doilea întemeiator de țară și creator de cărmuirea constituțională, Bela al IV.-lea, precum și Ludovic cel mare și regele Matias. Între înaintașii săi de nume mare să ține și Carol I. lea. Din mila lui Dumnezeu pre domnitorul ce stă în frentea țării noastre il salutăm noi supușii săi cu omagiu și cerem milă dela Dumnezeu. Fie regele cel ceresc spiritul său conducător, și de ar alege dintre înaintașii săi exemplele de urmat și stăpânirea lui de ar fi spre adevărata fericire a poporului nostru!

Până aici avurăm trei regi cu numele Carol. Carol I. nainte de aceasta cu 600 de ani 1308—1342. În lucrările istoriei are el rola ca Carol Robert sau Robert Carol. Pre întiul domnitor mare după ce muriră cei din casa lui Arpad în anul 1308 ar fi dorit la dieta din pesta să-l pună pre Carol Robert cu numirea de ambasadorul papal pe tron, dară contra la aceasta au protestat aspru magnații și au ales din voia liberă din linia femească a Arpazilor pre Carol Robert, după ce a adus la cale vaza cea scăzută sub Arpazii din urmă. și a următorilor lor nemijlociți, a introdus înouiri considerabile. Sprijinindu-se pe sistemul feudal, s'a îngrijit de un sistem nou pentru apărarea țării, aceasta-i așanumita sistemă banderială de războiu. A regulat cauzele financiale ale țării, a făcut bani de argint și aur, a introdus întia dare de stat, darea de pământ. Pentru împlinirea lucrărilor înmulțite a întemeiat așanumita cancelarie Kisrob. După războiul său răușit sîrbese și dalmat și-a întors atențiunea spre regatul napolitan: tronul napolitan

s'a silit a-l asigura pentru unul din fiii săi. Deasemenea s'a silit la aceea, ca să asigureze tronul poloniei pentru familia sa. La congresul principal a Ungariei în Visegrád, a adus el rola decisivă ca putere răsăriteană.

Al II-lea Carol, care e cunoscut ca Carol cel mic, n'a domnit nici două luni. La sfârșitul anului 1386 fu el încoronat și în februarie din anul următor fu el victima unei conjurare. Pre el l'a chemat partidul nobililor cei neîndestulați cu domnia Mariei, partidul napolitan, în țară.

Al III.-lea Carol, e membrul cel din urmă bărbat din casa Habsburgică, a domnit înainte cu 200 de ani, dela 1711—1740. Domnia lui e în multe privințe renunțată. A organizat o armată stabilă fără a lua în considerare pretenșiunile maghiare naționale, a creat autorități noi de finanțe, juristică, de guvernare și executare.

A purtat rezboiul succesiv contra turcilor. Inse folosurile asigurate în pacea din Pojarevaț le-a pierdut mai târziu în parte. Între legile aduse sub domnia sa sunt mai renumite articolele de lege cunoscute sub numele pragmatica sanctio din anul 1723, care estinde dreptul de moștenire și pe linia femească a casei Habsburgică.

Domnia regelui Carol al IV.-lea o va socoti istoria dela nov. 21-lea 1916. În mare și grea vreme cu silință serioasă a ocupat el tronul unuia din

cele mai bătrîne state ale Europei, a patriei noastre. Cu ocasiunea pășirii sale pe tron cuprinzând pre noul rege în rugăciunile noastre, cu umilință întoarcem inimile noastre spre acela Rege, după acărui împărăție să vină noi dorim.

Principele vieții este Regele a tot pământul, e și a regilor pământești principe. El așezat și așază cu prevedere înțeleaptă pre regii și putericii pământului.

Să ne rugăm, dară către Dumnezeu nostru cel mare și puternic, către alcătuitorul nostru, ca pre regele nostru încoronat Carol al IV.-lea, să-l încoroneze cu mila sa, să idee o inimă înțeleaptă și dreaptă, ca să poată governa patria, poporul nostru cu dreptate, înțelepciune și cu mărire. Binecuvinteze Domnul pre regele nostru cu așa înțelepciune, ca să găsească cale de ieșire la legarea păcei. Dacă

dară noi toate acestea purtând pe inimă le ducem înaintea Domnului cu credință și adevăr, nu ne vom rușina. Rugăciunea celor drepti este plăcută înaintea lui Dumnezeu.

REGINA ZITA.

„Orice amărăciune și aprindere și mânie și stigare și defăimare înlăturată fie dela voi împreună cu orice răutate. Faceți-vă dar buni unii către alții, miloși, ierători unul altuia după cum și Dumnezeu v'a iertat în Christos”. (Epist. către Efeseni 4, 31—32.)

La ce ne învață păinjinul?

Când încoronară Scoții pre Robert Bruce, ca regele lor, vrăjmașii săi puternici au mișcat toate pietrele, ca să-și piardă tronul și în luptă aspră îl biruiră de douăsprezece ori. Regele văzu puterea sa frântă, era desperat, s'a temut și s'a ascuns într'o șură. Până când zăcea el aici pe paie, cuge-tând mult, dintr'odată zări un păin-jine. Păinjinetele atârna de un fir fin la bărnă, pe care voia să se suie sus. Dară de câte ori s'a încercat a se sui, de atâtea ori se rupse firul cel sub-țire și păinjinile pica jos. La aceasta își făcu fir nou și făcu o nouă încercare; a se sui. Firul cel slab și a doua oară se rupse; dară păinjinile nu s'a urt a lucra. Bruce, acărui atențiune tot mai mult o atrase animalul, a so-cotit deja a douăsprezecelea încercare zădărnică. „Sărmanul păinjin“, oftă el în sine, „și tu o pătești așa ca mine“. Dară iacă, păinjinul nu se o obosi, ci și a treisprezecea oară să apucă și abia își ajunsse scopul. Ajunse sus pe bărnă.

La acestea sări regele de pe cul-cușul său și strigă: „Doară un păin-jin să mă rușineze pre mine? Dacă lui numai după o lungă stăruință îi reuși abia a treisprezecea oară a în-vinge piedecile, oare de ce să nu-mi ajung și eu scopul, dacă mă scol cu ajutorul lui Dumnezeu la apărarea drepturilor mele!“ Și așa fu! După o rugăciune fierbinte simți Bruce în sine o putere minunată. În liniște își adună el vitejii săi credincioși și încrezân-du-se în ajutorul lui Dumnezeu, varsă în ei curaj nou. Apoi să ciocni cu contrarii săi, seceră o biruință stră-

lucită asupra lor și își recăpătă pu-terea sa regească.

Nu numai regii și bărbații înalți de stat pot învăța din aceasta întâm-plare, ci și noi fiecare creștin.

Nu numai cu pâne trăiește omul.

Un predicător din Württemberg scrisese aceea, că pe vremea, când s'au ră-z boit Germanii cu Francezii și el era activ ca duhovnic de taberă, găsiră odată pre un greu rănit, care zăcuse deja trei zile și trei nopți pe câmpul de luptă. Închizuește și aceasta groază! Când îl întrebarăm, că cum a putut-o suporta, răspuse el foarte voios: „Dapoi m'am rugat, tot m'am rugat — și vedeți, totuși m'a ascultat Mântuitorul.“

Cujetări.

Dacă în lumea asta nu s'a îngriji nimenea de tine, creatorul lunei îți poartă grija.

Păcat de o clipă poate ruina tot cursul tău și toată viața ta o poate face deșartă.

Unde Dumnezeu conduce, acolo ești în siguranță și dacă ai vedea numai piericole. Dară unde Dumne-zeu nu te conduce, acolo ești în piericicol, și dacă nu vezi piericicolul.

CETIȚI BIBLIA!

Redactor responsabil:
VASILIU BERBECAR.

Tot omul e chemat și binevenit la adunare!

ABONAMENTUL SĂ SE TRIMITĂ LA WELKER JÓZSEF, BUDAPEST, VII., HÁRSFA-UTCA 33. SZ.

Prețul la „Razele Aurorii“.

Pe anul întreg: dela 1—2 exemplare 1.20 fil. de exemplar. Dels. 3—10 exemplare —.80 fil. de exemplar.
11—50 —.60 —.50 —.50

În streinătate se socotește diferența speselor trimeterii.